İNDİRİMLİ KURUMLAR VERGİSİNDE YENİ DÖNEM: 9903 SAYILI KARAR İLE NELER DEĞİŞTİ?

Recep Salih ŞENTÜRK*
E. Vergi Müfettişi

ÖZET

28.02.2009 tarih ve 27155 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 5838 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesiyle 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na eklenen (32/A) maddesiyle ihdas edilen indirimli kurumlar vergisi müessesesinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, 9903 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı yayımlanmadan önce, 19.06.2012 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda düzenlenmekteydi.

30.05.2025 tarih ve 32915 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 9903 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile -geçiş hükümleri saklı kalmak kaydıyla- 2012/3305 sayılı Karar yürürlükten kaldırılmış ve Kararda indirimli kurumlar vergisi uygulamalarına ilişkin olarak önemli değişiklikler yapılmıştır.

Yazımızda 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamındaki indirimli kurumlar vergisi uygulamaları "Eski Teşvik Sistemi", 9903 sayılı Karar kapsamındakiler ise "Yeni Teşvik Sistemi" olarak nitelendirilecek olup, 9903 sayılı Karar kapsamında yeni teşvik sistemine geçilmesiyle birlikte, indirimli kurumlar vergisi uygulamalarında 2012/3305 sayılı Karara kıyasla ne tür değişiklikler olduğu, Kanun ve Tebliğ bazındaki düzenlemelere atıf yapılmak suretiyle karşılaştırmalı olarak anlatılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İndirimli Kurumlar Vergisi, Yatırım Teşvik Belgesi, 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, 9903 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı

---

* Orcid No:0009-0007-2869-9086, Yeminli Mali Müşavir, E. Vergi Müfettişi, İletişim:r.salih.senturk@gmail.com

GİRİŞ

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun (KVK) 32/A maddesinde düzenlenen indirimli kurumlar vergisi müessesesi, adına düzenlenen yatırım teşvik belgesi (YTB) kapsamında belirli şartları sağlayan yatırımları gerçekleştiren gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, bu yatırımlardan elde ettikleri kazançlarının daha düşük oranda vergiye tabi tutulması yoluyla Devletçe desteklenmesi amacını taşımaktadır.

Bu kapsamda desteklenecek yatırımların mahiyetine, destek unsurlarının türlerine ve her bir destek unsurunun sağlanmasına yönelik şartlara ilk olarak 2009/15199 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda, akabinde ise bu Kararı yürürlükten kaldıran ve 19.06.2012 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda (2012/3305 sayılı BKK) yer verilmiş olup, 2012/3305 sayılı Kararda yayım tarihinden sonra çok sayıda ekleme/çıkarma/değişiklik yapılmış ve ilgili Karar, 30.05.2025 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 9903 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı (9903 sayılı CBK) yürürlüğe girinceye kadar uygulanmaya devam etmiştir.

9903 sayılı CBK eki Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar ile 2012/3305 sayılı Karar -geçiş hükümleri saklı kalmak kaydıyla- yürürlükten kaldırılmış ve bir nevi yeni teşvik sistemine geçilmiştir. Yeni teşvik sisteminde destek unsurları arasında yer almaya devam eden indirimli kurumlar vergisi uygulamalarına yönelik olarak, vergi indirim ve yatırıma katkı oranları ile diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli vergi oranı uygulanması başta olmak üzere birçok değişikliğe gidilmiş olup, yazının ilerleyen bölümlerinde yapılan bu değişikliklere ve bunların uygulamadaki sonuçlarına değinilecektir.

1. GERÇEKLEŞEN HARCAMALARIN YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİ İLE İNDİRİMLİ KURUMLAR VERGİSİ KARŞISINDAKİ DURUMU

Yatırım teşvik belgesi kapsamında gerçekleştirilen harcamaların hangilerinin belge kapsamında kabul edileceği ilgili mevzuat hükümleriyle sınırlandırılmış olup, teşvik sistemi içerisinde onaylanan her harcama kaleminin indirimli kurumlar vergisi uygulamasında (yatırıma katkı tutarı hesabında) doğrudan dikkate alınamayacağı ve her iki mekanizmanın kendine özgü şartlar barındırdığı hususu gözden kaçırılmamalıdır.

Yatırımlarda devlet yardımları hakkındaki kararlarda, hangi yatırımların destekleneceği, destek unsurlarının neler olduğu, bu unsurlardan hangi şartlarda ve nasıl yararlanılabileceği başta olmak üzere, devletçe yatırımların özendirilmesi için yapılacak yardımların usul ve esasları düzenlenmektedir. Vergi indirimi (İndirimli Kurumlar Vergisi) bu destek unsurlarından biri olup, Kararların ayrı bir maddesinde bu desteğin uygulamasına yönelik düzenlemelere yer verilmektedir. Bununla birlikte vergi indirimi bölümündeki hükümlerin yanı sıra diğer maddelerde yer alan ve tüm destek unsurlarını etkileyen genel düzenleme-

lerin de indirimli kurumlar vergisi uygulamalarında dikkate alınması gerekmektedir.

2012/3305 ve 9903 sayılı Kararlar kapsamında yatırım harcaması olarak değerlendirilen her bir harcama kalemi, indirimli kurumlar vergisi uygulaması açısından yatırıma katkı tutarının hesabında dikkate alınmayabilir. Dolayısıyla, söz konusu Kararlara uygun olarak gerçekleştirilen her harcamanın indirimli kurumlar vergisi uygulamasında da geçerli kabul edileceği yönünde genel bir sonuca varılmamalıdır. Esasen ilgili Kararlarda yatırımlara ilişkin genel düzenlemelere yer verilmekle birlikte, vergi indirimi dahil her bir destek unsuru için özel şartlar da öngörülebilmektedir.

Örneğin 9903 sayılı Karar kapsamında çıkarılan, 2025/1 sayılı "Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ" in (2025/1 sayılı Tebliğ) 9'uncu maddesinde; teşvik belgesi kapsamında değerlendirilmeyen harcamalar arasında arsa ve arazi sayılmamakta, dolayısıyla bu harcamalar yatırım harcaması olarak kabul edilmektedir. Bununla birlikte 9903 sayılı Karar'ın "Vergi İndirimi" başlıklı 20'nci maddesinin 3'üncü fıkrasında arsa ve arazi harcamalarının vergi indirimi desteğinden faydalanamayacağı yönünde özel bir düzenleme bulunduğundan, söz konusu harcamalar YTB kapsamında gerçekleştirilen harcama olarak kabul edilse de vergi indirimi noktasında yatırıma katkı tutarının hesabında dikkate alınamayacaktır. Ancak söz konusu arsa/arazi harcamaları indirimli kurumlar vergisi uygulamasında dikkate alınamasa da, örneğin asgari sabit yatırım tutarı belirlenen bir yatırım için gerçekleşen yatırım harcaması olarak kabul edilebilecektir.

Bunun yanında 9903 sayılı Karar kapsamında yatırım harcaması olarak kabul edilmeyen bir harcama kaleminin, KVK'nın 32/A maddesinde ve 1 seri no.lu KVKGT'de ayrıca belirtilmiş olmasa dahi indirimli kurumlar vergisine ilişkin yatırıma katkı tutarının hesabında dikkate alınamayacağı tabiidir. Örneğin 2025/1 sayılı Tebliğ'in 9'uncu maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde, kullanılmış yerli makine ve teçhizata ilişkin gerçekleşen harcamaların belge kapsamında kabul edilmeyeceği belirtildiğinden, söz konusu harcamalar indirimli kurumlar vergisi uygulaması bakımından da gerçekleşen yatırım harcaması olarak kabul edilmeyecektir.

Özetle, İlgili Kararlara uygun olarak gerçekleştirilen her yatırım harcamasının indirimli kurumlar vergisi uygulamasında yatırıma katkı tutarı hesabına dâhil edileceği kesin olarak ileri sürülemezken, Kararlarda yatırım harcaması olarak kabul edilmeyen kalemlerin yatırıma katkı tutarı hesabında dikkate alınamayacağı ilgili mevzuat hükümlerinin zorunlu bir sonucudur.

2. YENİ TEŞVİK SİSTEMİNE İLİŞKİN GEÇİŞ HÜKÜMLERİ

Yeni teşvik sisteminin uygulamasına ilişkin yayımlanan 9903 sayılı CBK'nın Geçici 2'nci maddesinde, Kararın yürürlüğe girdiği tarihten önceki Kararlara istinaden düzenlenen

yatırım teşvik belgeleri ile ilgili uygulamalara, teşvik belgesinin dayandığı Karar ve ilgili diğer kararlar çerçevesinde devam olunacağı belirtilmiştir.

9903 sayılı Kararın yayınlanması akabinde, 24.07.2025 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 7555 sayılı Kanun'un 18'inci maddesiyle, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun indirimli kurumlar vergisine ilişkin hükümlerinin yer aldığı 32/A maddesinde ilgili Karara paralel değişiklikler yapılmış, mezkur Kanun'un 27'nci maddesinde ise; KVK'nın 32/A maddesine ilişkin değişikliklerin 16/6/2025 tarihinden önce başvurusu yapılmış ve reddedilmemiş olanlar hariç, yayımı tarihinden itibaren alınan yatırım teşvik belgelerine uygulanmak üzere yayım tarihinde (24.07.2025) yürürlüğe gireceği hükmüne yer verilmiştir. Bununla beraber 04.09.2025 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 24 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği ile 9903 sayılı Karar ve KVK'nın 32/A maddesinde yapılan değişikliklere paralel şekilde, 1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nde (KVGT) indirimli kurumlar vergisine yönelik düzenlemelerde değişiklikler yapılmıştır.

Bu kapsamda 16/6/2025 tarihinden önce başvurusu yapılmış ve reddedilmemiş olanlar hariç, 24.07.2025 tarihinden önce alınmış yatırım teşvik belgeleri kapsamındaki indirimli kurumlar vergisi uygulamalarına ilişkin olarak KVK'nın 32/A maddesi ile 1 seri no.lu KVGT'deki değişiklik öncesi hükümler/düzenlemeler; bu tarihten (bu tarih dahil) itibaren alınan yatırım teşvik belgelerinde ise değişiklik sonrası hükümlerin/düzenlemelerin dikkate alınması gerekmektedir.

3. 9903 SAYILI CUMHURBAŞKANI KARARI İLE İNDİRİMLİ KURUMLAR VERGİSİ UYGULAMALARINDA YAPILAN ÖNEMLİ DEĞİŞİKLİKLER

3.1. İndirimli Kurumlar Vergisinden Faydalanılmasında Azami Süre Sınırı Getirildi.

Eski teşvik sisteminde gerçekleştirilen yatırım harcaması üzerinden hesaplanan yatırıma katkı tutarının kullanımı açısından herhangi bir süre sınırı bulunmamaktaydı. Bu kapsamda yatırımcılar, yatırımın başladığı dönemden itibaren hak edilen yatırıma katkı tutarının tamamı kullanılıncaya kadar, gerek diğer faaliyetlerden (belirli tutarsal sınırlar dahilinde) gerekse yatırımdan elde edilen kazançlarına indirimli kurumlar vergisi uygulama hakkına sahipti.

Söz konusu husus Kanun'un 32/A maddesinin birinci *fıkrasında "... teşvik belgesine bağlanan yatırımlardan elde edilen kazançlar, yatırımın kısmen veya tamamen işletilmesine başlanılan hesap döneminden itibaren yatırıma katkı tutarına ulaşıncaya kadar indirimli oran üzerinden kurumlar vergisine tabi tutulur."* hükmü ile açıkça belirtilmişti.

Yeni teşvik sisteminde ilgili maddede yapılan değişiklikle, hak edilen yatırıma katkı tutarının yatırımdan elde edilen kazançlar üzerinden kullanımı için, indirim hakkının

kullanılabileceği ilk hesap dönemi dahil on hesap dönemi sınırlaması getirilmiştir. Bu husus Kanun metninde "… yatırım teşvik belgesi kapsamında gerçekleştirilen yatırımlardan elde edilen kazançlara, yatırımın kısmen veya tamamen işletilmesine başlanılan hesap döneminden itibaren yatırıma katkı tutarına ulaşıncaya kadar indirim hakkının kullanılabileceği ilk hesap dönemi dahil en fazla on hesap dönemi %60 indirimli olarak uygulanır." şeklinde düzenlenmiştir.

Burada üzerinde durulması gereken husus, Kanun metninde geçen indirim hakkının kullanılabileceği ilk hesap dönemi ifadesinden ne anlaşılması gerektiğidir. Nitekim söz konusu dönem, indirimli kurumlar vergisinden yararlanılabilecek azami sürenin başlangıcı olarak kabul edileceğinden önem arz etmektedir. Kanun metninde "kullanıldığı" yerine "kullanılabileceği" kelimesine yer verilmiş olup, bu ibare kullanım hakkının bulunduğu bir dönemde bu hak kullanılmasa dahi on hesap dönemi olan azami sürenin başlayacağını açıkça ortaya koymaktadır.

Bu kapsamda yatırımın kısmen veya tamamen işletilmeye başlanması, yatırımdan kazanç elde edilmesi ve kurumlar vergisi matrahı oluşması halinde, bu kazancın elde edildiği dönemde indirim hakkının oluşacağı ve on yıllık sürenin başlayacağı noktasında tereddüt olmamakla birlikte; yatırımdan kazanç elde edilmemesi ancak ilgili şartların sağlanması ile diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli kurumlar vergisi uygulama imkanının bulunması halinde, Kanun metninde azami sürenin başlangıcı olarak kabul edilen "indirim hakkının kullanılabileceği dönem" şartının oluşup oluşmadığı tereddüt oluşturabilir.

Kanun'un 32/A maddesinin 3'üncü fıkrasının (c) bendinde yatırımcının yatırım döneminde diğer faaliyetlerinden elde ettiği kazançlara indirimli kurumlar vergisi uygulanabilmesine ilişkin yetki Cumhurbaşkanına verilmiş olup, bu yetkiye istinaden yayınlanan 9903 sayılı Kararın 20'nci maddesinin ikinci fıkrasında *"Yatırımcının diğer faaliyetlerinden elde edilen kazançlarına, bu maddeye göre hesaplanacak yatırıma katkı tutarının %50'sini geçmemek üzere 5520 sayılı Kanunun 32/A maddesinde belirtilen usulde indirimli gelir veya kurumlar vergisi uygulanabilir."* ifadesine yer verilmiştir.

Şahsi düşüncem, 9903 sayılı Kararda açıkça "uygulanabilir" ifadesine yer verildiğinden, indirimli kurumlar vergisi uygulamasında diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli vergi oranı uygulanmasının ihtiyari olduğu, yatırımdan kazanç elde edilmediği sürece, diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlar için indirimli kurumlar vergisi uygulama şartlarının oluşmasının, on hesap dönemlik sürenin başlangıcı olarak kabul edilemeyeceği yönündedir.

Nitekim ilgili Karar'ın 20'nci maddesinde diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlar üzerinden indirimli kurumlar vergisi uygulanması hususunda "uygulanabilir" ifadesi yer almakla

birlikte, yatırımdan elde edilen kazançlar için doğrudan "uygulanır" ibaresine yer verilmiştir. Dolayısıyla yatırımdan kazanç elde edildiği ve indirimli oran uygulanabilir bir matrahın oluştuğu dönemde, söz konusu kazanca indirimli kurumlar vergisi uygulanmasa da on hesap dönemlik sınırlayıcı sürenin başladığı kabul edilecektir.

3.2. Yararlanma Hakkı Varken Faydalanılmayan Yatırıma Katkı Tutarından Sonraki Dönemlerde Faydalanılamayacağı Hususu Kanuni Düzleme Oturtulmuştur.

Anayasa'nın 73'üncü maddesinde düzenlenen ve verginin kanuniliği olarak adlandırılan *"Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır."* hükmü uyarınca, vergilendirmeye ilişkin uygulamaların ana dayanağı Kanun düzenlemesi olmak zorundadır.

Değişiklik öncesi, yararlanma hakkı varken faydalanılmayan yatırıma katkı tutarlarının sonraki dönemde/dönemlerde kullanılıp kullanılamayacağına ilişkin KVK'da ve 1 seri no. lu KVGT'de bir hüküm/düzenleme yer almamaktaydı. Bu sebeple söz konusu hususa Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB) tarafından verilen özelgeler ile yön verilmekteydi.

Nitekim GİB tarafından verilen 13.12.2023 tarih ve 61504625-125.32-53376 sayılı özelgede; önceki dönemlerde yararlanma hakkı varken sehven faydalanılmayan yatırıma katkı tutarından sonraki yıllarda faydalanılıp faydalanılamayacağı yönünde sorulan soruya verilen görüşte; faydalanılmayan söz konusu yatırıma katkı tutarlarından sonraki yıllarda yararlanılamayacağı, ancak zamanaşımı süresi dikkate alınmak suretiyle ilgili yıllara düzeltme beyannamesi verilmek suretiyle yatırıma katkı tutarlarından faydalanılabileceği belirtilmiş olsa da özelgede verilen görüşün dayanağı kanuni ve idari bir düzenlemeye dayandırılamamıştır.

7555 sayılı Kanun ile 32/A maddesinin birinci fıkrasının sonuna eklenen *"Ancak, kazanç bulunmasına rağmen yararlanılmayan yatırıma katkı tutarları müteakip dönemlerde dikkate alınmaz."* hükmü ile konu yasal zemine oturtulmuştur.

Bununla birlikte özelgede yer verilen "yararlanma imkanı varken sehven dikkate alınmayan yatırıma katkı tutarlarından, zamanaşımı süresi içinde kalmak kaydıyla, ilgili geçmiş dönem/dönemler için düzeltme beyannamesi verilmek suretiyle faydalanılabilmesi" imkanının halen geçerliliğini koruduğu değerlendirilmektedir.

Zira Kanun'a eklenen hüküm, ilgili yılda yararlanılmayan yatırıma katkı tutarlarının sonraki dönemlerde doğrudan dikkate alınmasını engellemektedir. Düzeltme beyannamesi uygulaması ise, hakkın sonraki yıllarda kullanılması sonucunu doğurmamakta; aksine, ilgili dönemde eksik kullanılan/kullanılmayan yatırıma katkı tutarının ait olduğu hesap dönemi itibarıyla düzeltilmesini sağlamaktadır. Kanun koyucunun aksi yönde bir iradesi bulunsaydı, madde metnine söz konusu tutarların geçmiş

dönemlere ilişkin düzeltme beyannameleri yoluyla da kullanılamayacağına dair açık bir kısıtlama eklenmesi gerekirdi. Kanunda böyle bir yasaklamaya yer verilmemiş olması, düzeltme yolunun açık olduğuna dair görüşümüzü desteklemektedir.

Yine de ilgili özelge 32/A maddesine bahse konu hükmün eklenmesinden önceki bir tarihte verildiğinden, düzeltme beyannamesi ile ilgili haktan yararlanmadan önce özelge ile görüş talep edilmesi ihtiyatlı bir yaklaşım olacaktır.

3.3. Diğer Faaliyetlerden Elde Edilen Kazançlara İndirimli Kurumlar Vergisi Uygulanması Hususunda Yapılan Değişiklikler

Diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli kurumlar vergisi uygulanabilmesinin kanuni dayanağı KVK'nın 32/A maddesinin 3'üncü fıkrasının (c) bendinde Cumhurbaşkanına verilen yetkidir. Cumhurbaşkanı bu yetkiye istinaden yayınladığı kararlar ile diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli kurumlar vergisi uygulanabilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektedir.

Yeni teşvik sisteminde eski sisteme kıyasla diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli kurumlar vergisi uygulanmasına ilişkin olarak önemli değişiklikler yapılmıştır. Yapılan değişiklikler aşağıda başlıklar halinde sıralanmıştır.

3.3.1. Diğer Faaliyetlerden Elde Edilen Kazançlara İşletme Döneminde de İndirimli Kurumlar Vergisi Uygulanabilmesinin Önü Açıldı.

KVK'nın 32/A maddesinde verilen yetkiye istinaden yayınlanan 2012/3305 sayılı Karar'ın "Vergi İndirimi" başlıklı 15'inci maddesinin beşinci fıkrasında; *"Bu maddeye göre hesaplanacak yatırıma katkı tutarına mahsuben, gerçekleştirilen yatırım harcaması tutarını aşmamak ve toplam yatırıma katkı tutarının yüzde seksenini geçmemek üzere yatırım döneminde yatırımcının diğer faaliyetlerinden elde edilen kazançlarına indirimli gelir veya kurumlar vergisi uygulanabilir*." ifadelerine yer verilmiş, 1 seri no.lu KVGT'de de belirlenen sınırlar dahilinde ve sadece yatırım döneminde diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli kurumlar vergisi uygulanabileceği açıkça belirtilmiştir.

Yeni teşvik sistemine ilişkin 9903 sayılı Kararın "Vergi İndirimi" başlıklı 20'nci maddesinin ikinci fıkrasında ise *"Yatırımcının diğer faaliyetlerinden elde edilen kazançlarına, bu maddeye göre hesaplanacak yatırıma katkı tutarının %50'sini geçmemek üzere 5520 sayılı Kanunun 32/A maddesinde belirtilen usulde indirimli gelir veya kurumlar vergisi uygulanabilir."* şeklinde düzenleme yapılmış olup,

maddede yer alan yatırım döneminde ibaresi kaldırılarak, diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara sadece yatırım döneminde değil yatırımın tamamlandığı işletme döneminde de indirimli kurumlar vergisi uygulanabilmesinin önü açılmıştır. Ayrıca düzenlemeye paralel olarak, KVK'nın 32/A maddesinde diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli kurumlar vergisi uygulanabilmesine yönelik Cumhurbaşkanı'na yetki veren maddedenin yeni halinde yatırım dönemi ifadesine yer verilmemiştir.

Dolayısıyla, eski teşvik sisteminde diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara sadece yatırım döneminde indirimli kurumlar vergisi uygulanabiliyorken; yeni teşvik sistemiyle beraber, Kararda belirlenen tutar sınırlarını aşmamak ve yazımızın ilerleyen bölümlerinde ayrıntılandırılacağı üzere dört hesap dönemiyle sınırlı olmak şartıyla gerek yatırım gerekse işletme döneminde diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli kurumlar vergisi uygulanabilecektir.

3.3.2. Diğer Faaliyetlerden Elde Edilen Kazançlara Azami Dört Hesap Dönemi Boyunca İndirimli Kurumlar Vergisi Uygulanabilecektir.

Eski teşvik sisteminde diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli kurumlar vergisi uygulanmasında süre yönünden bir sınır bulunmamakta, yatırım döneminde olunması ve belirlenen tutarsal sınırların aşılmaması şartıyla, yatırıma katkı tutarına mahsuben, tüm yatırım dönemi boyunca diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli kurumlar vergisi uygulanabilmekteydi. Bu kapsamda eski teşvik sisteminde 2018 yılında başlanılan ve alınan ek süreler dahil 6 yıl süren bir yatırımda, tutar sınırları aşılmamak şartıyla yatırım süresi boyunca diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlar indirimli kurumlar vergisine tabi tutulabilmekteydi.

Yeni teşvik sisteminde ise diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli kurumlar vergisi uygulanması, indirim hakkının kullanılabileceği ilk hesap dönemi dahil dördüncü hesap dönemi ile sınırlandırılmıştır. Bu kapsamda mevzuatta yer alan diğer sınırlamaları aşmamak şartıyla, diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli kurumlar vergisinin kullanılabileceği ilk hesap dönemi dahil olmak üzere, dördüncü hesap döneminin sonuna kadar diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli kurumlar vergisi oranı uygulanabilecektir.

İndirim hakkının kullanılabileceği ilk hesap dönemi dahil dördüncü hesap döneminin sonuna kadar olan süre, yatırım teşvik belgesi kapsamındaki yatırıma fiilen başlanılan tarihi içeren hesap döneminin başından, dördüncü hesap döneminin sonuna kadar olan dönemi kapsamaktadır.

Dikkat edilirse mali idare kullanım süresi açısından yatırımdan elde edilen kazançları ve diğer faaliyetlerden elde edilen kazançları ayrıştırmış ve bu kazançlara ayrı süre sınırlamaları getirmiştir. Bu kapsamda düzenlemeye tıpkı yatırımdan elde edilen kazançlarda ol-

duğu gibi "indirimli kurumlar vergisinin kullanılabileceği ilk hesap dönemi dahil olmak üzere" ibaresini ekleyerek, her ne kadar diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli vergi oranı uygulamak seçimlik hak olsa da bu seçimlik hakkın başlangıcını mükelleflerin tercihine bırakmamıştır. Kısaca düzenlemeyle; "Diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli kurumlar vergisi oranı uygulayıp uygulamamak mükelleflerin inisiyatifindedir; ancak uygulanma yönünde bir irade varsa, buna ilişkin dört yıllık süre sınırlaması bu hakkın kullanabileceği ilk hesap döneminde başlayacaktır." yönünde bir irade ortaya konulmuştur.

3.3.3. Diğer Faaliyetlerden Elde Edilen Kazançlara İndirimli Kurumlar Vergisi Uygulanması Açısından Belirlenen Üst Sınırlarda Değişikliğe Gidildi.

Eski teşvik sisteminde yatırım döneminde diğer faaliyetlere indirimli kurumlar vergisi uygulanmasında tutarsal sınırlar; "Toplam yatırıma katkı tutarının % 80'i" ve "Gerçekleştirilen Yatırım Harcaması Tutarı" olarak belirlenmişken; yeni teşvik sisteminde söz konusu sınırlar; "Toplam yatırıma katkı tutarının % 50'si" ve "Hak Edilen Yatırıma Katkı Tutarı" olarak değiştirilmiştir.

Dolayısıyla yeni teşvik sisteminde yapılan değişiklikle beraber diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli kurumlar vergisi uygulanabilmesi için belirlenen üst sınırlar azaltılmıştır.

Nitekim 2025 yılında 20.000.000-TL tutarında bir yatırıma başlayan ve bu yılda 3.000.000-TL yatırım harcaması gerçekleştiren bir şirketin, yatırımdan kazanç elde etmeyip diğer faaliyetlerinden 10.000.000-TL kazanç elde ettiği ve yatırıma katkı oranının % 40 olduğu varsayımı altında;

- Eski teşvik sisteminde;

1. sınır: 20.000.000 * 0,40 * 0,80 = 6.400.000

2. sınır: 3.000.000 (Gerçekleşen Yatırım Harcaması)

sınırlamaları dikkate alındığında, 2025 yılında diğer kazançlarına indirimli kurumlar vergisi uygulamak suretiyle yararlanabileceği azami yatırıma katkı tutarı 3.000.000-TL olacakken;

- Yeni teşvik sisteminde;

1. sınır: 20.000.000 * 0,40 * 0,50 = 4.000.000

2. sınır: 3.000.000 * 0,40= 1.200.000-TL (Hak Edilen Yatırıma Katkı Tutarı) sınırları dahilinde yararlanabileceği tutar 1.200.000-TL'yi aşamayacaktır.

3.4. Yatırıma Katkı ve Vergi İndirim Oranlarına İlişkin Değişikliklere Yapıldı.

Eski teşvik sisteminde vergi indirim oranları yatırımların türüne ve bölgesine göre değişiyorken, yeni teşvik sisteminde ilgili oran tüm yatırım türlerinde % 60 olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla yeni düzenlemeyle yatırımın türü ve gerçekleştiği bölgeden bağımsız olarak,

uygulanacak vergi indirim oranı her yatırım türünde aynı olacak şekilde belirlenmiştir.

Bunun yanında eski teşvik sisteminde yatırıma katkı oranları; bölgelere, yatırım büyüklüğüne ve stratejik niteliğe göre değişiklik göstermekteydi. Yeni teşvik sisteminde ise yatırma katkı oranlarını belirleme noktasında Cumhurbaşkanı'na yetki veren Kurumlar Vergisi Kanunu'nun (KVK) 32/A maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde "…% 50'yi geçmemek üzere belirlemeye" ibaresi eklenerek %50'lik bir üst sınır getirilmiş, 9903 sayılı Kararda ise oranlar doğrudan destek programlarına göre belirlenmiştir. Bu kapsamda örneğin Teknoloji Hamlesi Programı ve Yerel Kalkınma Hamlesi Programı kapsamında desteklenmesine karar verilen yatırımlarda bu oran % 50 iken, Hedef Yatırımlar Teşvik Sistemi kapsamındaki yatırımlarda % 20'dir.

3.5. Yatırım Harcamaları Sebebiyle Ortaya Çıkan Faiz ve Kur Farkları Kısmen Yatırım Harcaması Olarak Kabul Edilmiştir.

Eski teşvik sisteminde teşvik belgesi kapsamındaki yatırımların finansmanında kullanılan kredilere ilişkin faiz giderleri ve döviz kredisi ya da dış kredi ile sabit kıymet temin edilmesi nedeniyle ortaya çıkan kur farklarının belge kapsamında gerçekleşen yatırım harcaması olarak kabul edilip edilmeyeceğine dair bir düzenleme bulunmadığından, bu husus her zaman tereddüt oluşturmaktaydı. Söz konusu faiz ve kur farkları, mükellefler tarafından yatırım harcaması olarak dikkate alınıyor; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından ise bu husus kabul görüyordu.

Yeni teşvik sisteminin uygulanmasına ilişkin olarak yayınlanan 2025/1 sayılı Tebliğin 9'uncu maddesinin yedinci fıkrasında *"Teşvik belgesi kapsamı yatırımların finansmanında kullanılan kredilere ilişkin faiz giderleri ve döviz kredisi ya da dış kredi ile sabit kıymet temin edilmesi nedeniyle ortaya çıkan kur farklarının, teşvik belgesi kapsamı sabit kıymetin aktifleştirme tarihine kadar maliyete intikal ettirilen kısmı dışında kalan kur farkı ve faiz gideri teşvik belgesi kapsamında yatırım harcaması olarak kabul edilmez."* ibaresine yer verilerek, bahse konu kredi faizlerinin ve kur farklarının sadece aktifleştirme tarihine kadar maliyete intikal ettirilen kısmının belge kapsamında yatırım harcaması olarak kabul edileceği belirtilmiştir.

Cümlede geçen "aktifleştirme" ibaresinden farklı anlamlar çıkabilme ihtimali olsa da kastedilenin; yatırım konusu iktisadi kıymetin tamamlanıp kullanılabilir aşamaya gelmesiyle ilgili sabit kıymet hesabına aktarılması olduğu düşünülmektedir. Bu kapsamda örneğin yatırım teşvik belgesi kapsamında bir fabrika binası inşa eden şirketin, söz konusu fabrika binasının yapımını tamamlaması ve gerçekleştirilen harcamaları "258-Yapılmakta Olan Yatırımlar" hesabından "252-Binalar" hesabına aktarması durumunda, söz konusu yatırım için katlandığı faiz giderlerinin aktarım tarihine kadarki döneme isabet eden kısmını binanın maliyetine intikal ettirilmesi halinde, maliye-

te eklenen bu faiz tutarları yatırım harcaması olarak değerlendirilecek bu tarihten sonraki döneme isabet eden faiz giderleri ise, maliyete intikal ettirilmesine veya doğrudan gider olarak dikkate alınmasına bakılmaksızın, belge kapsamında yatırım harcaması olarak kabul edilmeyecektir.

Bunun yanında yapılan düzenleme ile aktifleştirme tarihine kadar maliyete intikal ettirilen faiz ve kur farkları YTB kapsamında yatırım harcaması olarak kabul edilse de indirimli kurumlar vergisi uygulamasına ilişkin mali idarenin görüşü maliyete intikal ettirilen ya da doğrudan gider olarak dikkate alınan faiz ve kur farklarının hesaplanacak yatırıma katkı tutarının hesabında dikkate alınamayacağı yönündedir. Bu hususa ilişkin Kanun ve Tebliğ bazında bir düzenleme olmasa da GİB'in farklı tarihlerindeki özelgelerinde bu yönde görüşler verilmiştir. Nitekim GİB tarafından verilen 14.05.2024 tarih ve 19341373-125[2023/14]-91717 sayılı özelgenin son paragrafında; "*Ayrıca yatırımın maliyetine eklenen veya eklenmeyen faiz giderleri ve kur farkları, indirimli kurumlar vergisine esas olan yatırıma katkı tutarının tespitinde dikkate alınmayacak, teşvik belgesine göre belirlenen indirimli kurumlar vergisine esas yatırıma katkı tutarı, finansman giderleri dolayısıyla artmayacak veya azalmayacaktır.*" ifadelerine yer verilerek, mali idarenin görüşünün faiz ve kur farklarının maliyete intikal ettirilmesi ya da doğrudan gider olarak dikkate alınmasından bağımsız olarak, indirimli kurumlar vergisinin hesabında dikkate alınmayacağı yönünde olduğunu ortaya koymuştur.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun (VUK) "Maliyet Bedeli" başlıklı 262'nci maddesinin (c) fıkrasındaki; *"İktisadi kıymetin finansmanında kullanılan kredilere ait faiz giderleri ve bunlara ilişkin kur farklarının; emtiada emtianın stoklara girdiği tarihe kadar, diğer iktisadi kıymetlerde ise iktisadi kıymetin envantere alındığı hesap döneminin sonuna kadar olan kısmı ile söz konusu kredilere ilişkin giderler (Faiz giderleri ile kur farklarının diğer kısımlarını maliyet bedeline ithal etmekte veya genel giderler arasında göstermekte mükellefler serbesttirler.)"* hüküm uyarınca, mükelleflerin iktisap ettikleri iktisadi kıymetlere ilişkin ortaya çıkan faiz ve kur farklarının, bu kıymetlerin envantere alındığı hesap döneminin sonuna kadar olan kısmının maliyet bedeline intikal ettirilmesi zorunludur.

Bu kapsamda 2025/1 sayılı Tebliğde, aktifleştirme tarihine kadar maliyete intikal ettirilen faiz ve kur farklarının yatırım harcaması olarak değerlendirileceği düzenlenmişken, VUK'un 262'nci maddesinin (c) fıkrasında sabit kıymetin envantere alındığı yani aktifleştirildiği hesap döneminin sonuna kadarki kısmına isabet eden faiz ve kur farklarının maliyete eklenmesinin zorunlu olduğu yönünde hüküm bulunmaktadır.

Konu hakkında şahsi düşüncem; yapılacak yeni bir düzenleme ile 2025/1 sayılı Tebliğ'in 9'uncu maddesinin yedinci fıkrasında faiz ve kur farklarına ilişkin olarak yapılan düzenle-

mede yer alan ifadenin; *"Teşvik belgesi kapsamı yatırımların finansmanında kullanılan kredilere ilişkin faiz giderleri ve döviz kredisi ya da dış kredi ile sabit kıymet temin edilmesi nedeniyle ortaya çıkan kur farklarının, teşvik belgesi kapsamı sabit kıymetin* ***aktifleştirildiği takvim yılının (hesap döneminin) sonuna kadar*** *maliyete intikal ettirilen kısmı dışında kalan kur farkı ve faiz gideri teşvik belgesi kapsamında yatırım harcaması olarak kabul edilmez."* şeklinde değiştirilerek, ortaya çıkan faiz ve kur farklarının iktisadi kıymetin aktifleştirildiği hesap döneminin sonuna kadar maliyete intikal ettirlen kısmının belge kapsamında yapılan yatırım harcaması olarak kabul edilmesinin önünün açılması; ilave olarak 9903 sayılı Kararın 20'nci maddesinde düzenlenen "vergi indirimi" maddesine, 2025/1 sayılı Tebliğde yapılacak düzenlemeye paralel bir ifade ekleyerek, maliyete intikal ettirilen söz konusu faiz ve kur farklarının indirimli kurumlar vergisi uygulaması bakımından yatırıma katkı tutarı belirlenirken gerçekleşen yatırım harcaması olarak da dikkate alınmasının sağlanması yönündedir.

Sonuç itibarıyla, bu doğrultuda yapılacak bütüncül bir düzenleme sayesinde, finansman giderleri ile kur farklarının Karar kapsamında yatırım harcaması sayılması ve indirimli kurumlar vergisi uygulamasında dikkate alınması hususlarında tam bir uygulama birliği sağlanacak; bunun yanı sıra mükellefleri, Vergi Usul Kanunu'nun 262'nci maddesindeki maliyete intikal zorunluluğuna uygun davranmaya yönlendiren teşvik edici bir mekanizma işlevi görecektir.

SONUÇ

30.05.2025 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 9903 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı eki "Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar" ile birlikte, yatırım teşvik belgesi kapsamında gerçekleştirilen yatırımlar için sağlanan destek unsurlarından biri olan indirimli kurumlar vergisi uygulamasında 2012/3305 sayılı Karara kıyasla önemli değişiklikler yapılmıştır.

9903 sayılı Karar kapsamında yürütülen yüksek ölçekli yatırımlardan elde edilen kazançlara indirimli vergi oranı tatbik edilmesi, mükelleflerin finansman ihtiyacını/yükünü hafifleten bir unsur olmakla birlikte, aynı zamanda külfeti ağır mali riskleri de bünyesinde barındırmaktadır. Denetim ve/veya inceleme süreçlerinde tespit edilebilecek olası hatalı uygulamaların mükellefler üzerinde yaratacağı mali külfetin boyutu göz önüne alındığında; yeni teşvik sisteminin dikkatle analiz edilmesinin, şüphe barındırınan hususların varlığı halinde ise özelge talep edilmesinin veya konuya ilişkin mali idare tarafından verilen mevcut özelgeler rehberliğinde ihtiyatlı bir yaklaşım benimsenmesinin rasyonel bir gereklilik olduğu düşünülmektedir.

Bunun yanında özellikle Kanuni bir altyapısı bulunmayan ve sadece özelge ile uygulamaya yön verilen hususlarda, mükelleflerin ihtirazi kayıtla beyanda bulunma ve dava açma yoluna gitme hakkının saklı olduğu tabiidir.

KAYNAKÇA

5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu

1 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği

24 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı

9903 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı

2025/1 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ

Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 13.12.2023 tarih ve 61504625-125.32-53376 sayılı Özelgesi

Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 14.05.2024 tarih ve 19341373-125[2023/14]-91717 sayılı Özelgesi